

Missförstånd om försäkringsläkarens roll

DOKUMENT OM SAMSYN ÖKAR RÄTTSSÄKERHETEN

Dagens debatt visar att det finns missförstånd om försäkringsläkarnas roll.

För att öka förståelsen och få en mer rättssäker ärendehantering kommer landets försäkringsöverläkare att fortlöpande presentera samsynsdokument på försäkringsmedicinska problemområden.

I press och riksdag har på senare tid förts en debatt om försäkringsläkarens verksamhet vid försäkringskassan. Av diskussionen framgår tydligt, att oklarhet råder om läkarens roll och arbetsuppgifter.

Riksdagen har beslutat att sjukpenning endast kan utgå om man på grund av sjukdom eller därmed jämställt tillstånd har en nedsatt arbetsförmåga.

Arbetsförmågan relateras härvid i första hand i förhållande till det tidigare arbetet, i sista hand i förhållande till ett vanligt förekommande arbete på öppna arbetsmarknaden någonstans i Sverige.

Försäkringskassans möjlighet att se till ålder, arbetsmarknad, utbildning och bostadsort, när det gäller rätt till sjukpenning, sjukbidrag och ytterst förtidspension har därvid kraftigt kringskurits.

En utveckling, där socialförsäkringen mer och mer antog formen av en all-riskförsäkring, har således från politiskt håll bedömts såsom icke önskvärd.

Renodling av systemen

De politiska beslut som ytterst styr försäkringskassans verksamhet kan ses som en ambition att renodla trygghets-

Författare

JONAS KÄLLSTRÖM

försäkringsöverläkare, enheten för rehabilitering, Gävle

SVEN-OLOF KRAFFT

försäkringsöverläkare, Borås.

För försäkringsöverläkarna i Sverige.

systemen, där sjukförsäkringen principiellt exklusivt förbehålls renodlat medicinska tillstånd.

Som en följd av detta har skett en politiskt beslutad uppbyggnad av försäkringsläkarorganisationen.

Försäkringsläkare skall enligt lag kopplas in för tolkning av medicinskt material inför beslut i frågor om rätt till sjukpenning och om andra åtgärder, ex-

FAKTARUTA

Problemområdet rörelseorganen

Ett problemområde inom det socialförsäkringsmedicinska området utgörs av att många individer går sjuk-skrivna under lång tid på grund av oklara besvär förlagda till rörelseapparaten.

Detta innebär lidande för enskild individ och kostnader för såväl individ som samhälle. Det kan även medföra risk för olikartad försäkringsmedicinsk bedömning vid likartade tillstånd och minska individens möjligheter till en adekvat rehabilitering.

Försäkringsläkarens uppgift är härvid att bedöma kvaliteten och innehåll i tillgängligt medicinskt material rörande det medicinska tillståndet och dess konsekvenser visavi arbetsförmåga samt att ge råd och stöd för fortsatt handläggning.

Ett adekvat medicinskt material skall innehålla uppgifter om subjektiva besvär, objektiva fysiska och psykiska fynd, sociala och arbetsmässiga förhållanden och i förekommande fall även uppgift om missbruk och andra rehabiliteringshinder.

Särskild vikt bör härvid läggas vid de möjligheter till fortsatt yrkesverksamt liv som individens totala förmåga medger.

Försäkringsöverläkarna i Sverige fastslår utifrån ovanstående:

– att en adekvat försäkringsmedicinsk bedömning av funktionshinderande besvär i rörelseorganen förutsätter ett tillräckligt medicinskt underlag.

– att om det medicinska underlaget ej baseras på vedertagen, nu existerande och allmänt accepterad medicinsk kunskap, kan angiven reduktion av arbetsförmåga av medicinska skäl ej anses vara styrkt.

DEBATT

”Ett negativt beslut om rätt till sjukpenning, sjukbidrag eller förtidspension innebär således ej ett ifrågasättande av behandlande läkares förmåga till diagnostisering eller medicinska insatser.”

empelvis förslag på rehabiliteringsåtgärder.

Försäkringsläkarens roll

Försäkringsläkaren beslutar aldrig om rätt till förmån. Dennes roll är strikt rådgivande till beslutande kassatjänsteman eller socialförsäkringsnämnd.

Rollen innebär

- tolkning av behandlande läkares intyg för försäkringskassans tjänsteman,
- bedömning av de konsekvenser det medicinska tillståndet får för den försäkrades arbetsförmåga i förhållande till tidigare arbete eller, i sista hand, till ett vanligt förekommande arbete på öppna arbetsmarknaden,
- rekommendation av eventuellt kompletterande utredningsåtgärder, exempelvis om oklarhet råder angående sjukdomstillståndets art och dess konsekvenser för arbetsförmågan.

Ju mer diffus eller osäker individens medicinska situation är, desto viktigare är det att klarlägga vilken funktionsinskränkning åkomman medför och hur det påverkar arbetsförmågan.

En viktig uppgift för försäkringsläkaren är att vara en bro mellan behandlande läkare och försäkringskassan, så att rätt åtgärder kan initieras så tidigt som möjligt.

En ytterligare uppgift är att vara en informatör, både till läkarkåren och allmänheten, exempelvis om rollfördelningen mellan hälso- och sjukvården och försäkringskassan och om utvecklingen inom socialförsäkringssystemet. Här kan förutspås ett tilltagande behov,

FOTO: HANS PETTERSSON

En viktig uppgift för försäkringsläkaren är att vara en bro mellan behandlande läkare och försäkringskassan.

i takt med att politiskt beslutade krav på renodling i trygghetssystemen ökar.

Missuppfattningar förekommer

Många konflikter, där behandlande läkare och patienter ifrågasätter försäkringskassans verksamhet och beslut, skulle kanske kunna undvikas om det fanns en större kunskap om försäkringsmedicinska ställningstaganden. Så förekommer t ex fortfarande uppfattningen att en viss diagnos med automatik skulle medföra rätt till ersättning, liksom att sjukdom i sig skulle ge rätt till ersättning.

Ett negativt beslut om rätt till sjukpenning, sjukbidrag eller förtidspension innebär således ej ett ifrågasättande av behandlande läkares förmåga till diagnostisering eller medicinska insatser. Det kan snarare ses som ett resultat av bedömning av arbetsförmåga, i sista

hand i relation till ett vanligt förekommande arbete på öppna arbetsmarknaden.

Samsynsdocument

Sveriges försäkringsöverläkare strävar – i syfte att erhålla en över landet lika och rättssäker ärendehantering – efter att uppnå samsyn inom identifierade försäkringsmedicinska problemområden. Allteftersom samsyn uppnås och dokumenteras kommer redovisning att ske kontinuerligt.

I vidstående faktaruta redovisas det samsynsdocument avseende rörelseorganens problemområde som utarbetades vid en försäkringsöverläkarkonferens i Göteborg i september 1996. •

ÖVERVIKT

Särtryck av en serie i Läkartidningen 1996–1997

I rika länder blir allt fler allt fetare och riskerna med övervikt uppmärksammas allt mer. Samtidigt klarnar den genetiska bakgrunden och forskarna öppnar vägen för nya medel mot övervikt.

Lönar det sig att behandla övervikt? Vilka metoder fungerar? Hur verkar de nya läkemedel som är på väg in på den svenska marknaden?

Sådana centrala frågor belyses i Läkartidningens serie som nu finns som särtryck.

Häftet omfattar 16 artiklar på sammanlagt 50 sidor + färgomslag. Priset är 65 kronor. Vid köp av 11–50 ex 60 kronor och vid större upplagor 56 kronor/exemplar.

Beställer härmed

..... ex Övervikt

Namn

Adress

Postnummer/Postadress

Insändes till Läkartidningen,
Box 5603, 114 86 Stockholm

Märk gärna kuvertet
»Övervikt«

Telefax: 08-20 76 19